№ 3 (27) Tomaszów Lubelski, dnia 5 czerwca 1923 roku. Rok II

ZIEMIA TOMASZOWSKA

Wychodzi 5-go i 20-go każdego miesiąca.

Cena każdego numeru 2.000 marek.

Prenumerata kwartalnie 12.000 mk.

Adres Redakcji i Administracji:

Tomaszów-Lubelski
Sejmik Powiatowy

CHŁOP OBYWATELEM.

Tutejszy dwutygodnik młodzieży szkolnej „Nasza Praca" uczcił specjalnym zeszytem rocznicę chwalebnego zgonu pod Szczekocinami dnia 6-go czerwca 1794 roku bohatera walk Kościuszkowskich, Bartosza Głowackiego. Artykuł wstępny zeszytu tego stwierdza, że młodzież nasza uczcić chciała patrona swego nie jako przedstawiciela jednej warstwy Narodu, lecz jako wzór poświęcenia dla Ojczyzny, ofiarności i rozumnie pojętej obywatelskości. Młodzież z właściwym sobie entuzjazmem i umiłowaniem ideałów daje wyraz swej szczerej radości, że włościanin polski już w 1794 zapragnął być obywatelem Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej, że rozumiał sprawę wspólną i nie okazał się nieprzystępnym szczytnym ideałom, głoszonym przez Kościuszkę.

W dzisiejszych wiadomościach bieżących spotkają czytelnicy wzmiankę o włościaninie z kieleckiego, który ofiarował 24 morgi ziemi i 2 miljony mk. gotówki na 7mioklasową szkołę powszechną. A więc nie brak spadkobierców ideałów Kościuszki i Bartosza Głowackiego! Boć ofiara na szkołę polską—to zasługa wobec Narodu wielka. Wychowanie w duchu narodowym przyszłych, świadomych swych obowiązków wobec Ojczyzny, światłych obywateli jest sprawą jedną z najważniejszych w dzisiejszych przełomowych dla nas czasach. Tą drogą najpewniej dojdziemy do tego,

że nie wyjątkami wśród ogromnej, nieuświadomionej masy będą Bartosze Głowaccy, że dziesiątki miljonów będą z Jego ducha, poczują się obywatelami i postawią Naród polski wysoko w rzędzie innych narodów wolnych i oświeconych.

SAMORZĄD POWIATOWY.

Protokół Nr. 18

uchwał Sejmiku Powiatowego, powziętych na posiedzeniu w dniu 5/IV 1923 r. pod przewodnictwem p. Starosty Tadeusza Józefa Eytnera, przy udziale członków pp. Piotra Kościa, Maryńczaka Andrzeja, Matuszaka Wojciecha, Buchajczuka Pawła, Mierzwy Jana, Sochaja Jana, Czepa Ignacego, Piwowarczyka Leona, Presza Jana, Szalusia Józefa, Denysa Kazimierza, Kozyry Michała, Kobierzyckiego Ludwika, Karola Kawki, Wojdy Antoniego, Michałkiewicza Władysława, Sochana Jana, Millera Felicjana, Kulczyńskiego Teodora, Grzegorza Sosnowca i Ignacego Jasińskiego.

Nieobecny z przyczyn usprawiedliwionych: Rulikowski Włodzimierz.

Nieobecny z przyczyn nieusprawiedliwionych: Węgrzyn Stanisław.

I. Protokół ostatniego posiedzenia Sejmiku z dnia 6 marca 1923 r. Nr. 17, ogłoszony w Nr. 24 pisma „Ziemia Tomaszowska" w dniu 20 kwietnia 1923 r., zatwierdzono.

Następnie członek Sejmiku Grzegorz Sosnowiec i towarzysze zgłosili dwa nagłe wnioski, a mianowicie w sprawie zniesienia przymusowego świadczenia podwód dla zwózki materjałów budowlanych dla budowy szosy i o zniesienie przymusowej zwózki drzewa urzędnikom powiatu i do Klinkierni „Budy", oraz drugi wniosek w sprawie uzasadnienia potrzeby długo-i krótkoterminowego kredytu dla drobnego rolnictwa powiatu Tomaszowskiego i trzeci wniosek członka Sejmiku Teodora Kulczyńskiego i tow. w sprawie pozostawienia w kasach gminnych sum szkolnych, zebranych z budżetu 1923 roku: polecić Wydziałowi Powiatowemu, aby opracował przepisy wyrozchodowania tych sum z kas gminnych i usprawiedliwienia się Dozorów Szkolnych z pobranych sum przed Radą Szkolną Powiatową.

Wnioski powyższe postanowiono umieścić na końcu porządku dziennego. Poza tem porządek dzienny przyjęto zgodnie z propozycją, jak następuje:

II. Zaciągnięcie pożyczki w Polskim Banku Komunalnym na realizację budżetu 1923 r. i budowę domu Sejmikowego.

Sejmik Powiatowy reasumując uchwałę swoją z dnia 19 marca 1923 roku wszystkiemi 20 głosami obecnych uchwalił:

Sejmik upoważnia Wydział Powiatowy w Tomaszowie Lubelskim do: 1) zaciągnięcia na realizację budżetu bieżącego r. 1923 w Polskim Banku Komunalnym pożyczki krótkoterminowej do wysokości 100,000.000 mk; 2) do ustalenia terminu spłaty i szczegółowych warunków pożyczki; 3) do przeprowadzenia wszystkich potrzebnych czynności prawnych w związku z zaciągnięciem pożyczki.

Przytem Sejmik zaznacza, że Związek Samorządowy powiatu Tomaszowskiego z tytułu pożyczki poddaje się statutowi Polskiego Banku Komunalnego, oraz innym przepisom, wydanym lub mogącym być wydanemi w przyszłości przez Władze Banku zgodnie z jego Statutami.

Budowa Domu Sejmikowego.

II. Przyjęto poprawkę F. Millera, aby suma pozostała poza umieszczoną w budżecie dla budowy domu Sejmikowego i otrzymaną z Banku po wykończeniu domu została zarezerwowana do decyzji Sejmiku.

III. Sejmik wszystkiemi 20 głosami obecnych upoważnia Wydział Powiatowy w Tomaszowie Lubelskim: 1) do zaciągnięcia na wykończenie budowy domu Sejmiku w Polskim Banku Komunalnym pożyczki do wysokości 398 miljonów mk. (trzysta dziewięćdziesiąt ośm miljonów marek); 2) do ustalenia terminu wpłaty i szczegółowych warunków pożyczki; 3) do przeprowadzenia wszystkich potrzebnych czynności prawnych w związku z zaciągnięciem pożyczki.

Przytem Sejmik zaznacza, że Związek Samorządowy powiatu Tomaszowskiego z tytułu pożyczki poddaje się statutowi Polskiego Banku Komunalnego, oraz innym przepisom, wydanym lub mogącym być wydanemi w przyszłości przez Władze Banku zgodnie z jego Statutem.

III. W sprawie gwarancji weksli, wystawionych przez Centralę Handlową.

I. Sejmik Powiatowy wszystkiemi 20 głosami obecnych zezwala Wydziałowi Powiatowemu na wystawianie w imieniu Sejmiku weksli gwarancyjnych dla Centrali Handlowej do wysokości 30 miljonów marek na różne zakupy.

II. Sejmik Powiatowy uchwala wszystkiemi 20 głosami obecnych z pośród ogólnej liczby 24 czł. Sejmiku upoważnić Wydział Powiatowy do wystawienia w imieniu Sejmiku Powiatowego weksli gwarancyjnych (depozytowych) na sumę 50 miljonów marek dla Banku Związku Ziemian lub dla innego Banku, gdzie to będzie potrzebne, tytułem zabezpieczenia awansów, pobieranych przez Centralę Handlową Sejmiku na prowadzenie skupu zboża i ziemiopłodów. Sumę powyższą 50 miljonów Sejmik gwarantuje całym swoim majątkiem ruchomym i nieruchomym oraz wszystkiemi dochodami komunalnemi.

Uchwalono poprawkę F. Millera, aby Centrala Handlowa dokonywała skupu zboża możliwie bez pośredników.

IV. Upoważnienie do podpisów.

Sejmik Powiatowy upoważnia czł. Wydziału Teodora Kulczyńskiego do podpisania w imieniu Sejmiku obok przewodniczącego wszystkich weksli dla Polskiego Banku Komunalnego i Centrali Handlowej.

V. Pismo p. Wojewody L: 1530/III okólnik Nr. 177 w sprawie podatku od węgla na rzecz ciał samorządowych.

Wszystkiemi 20 głosami obecnych przyjęto treść statutu podatku od węgla stosownie do pisma Pana Wojewody z dnia 16 marca 1923 r. L: 1530/III.

VI. Pismo p. Wojewody L: 1756/III z dn. 25/III w sprawie podwyższenia norm podatku od przedmiotów zbytku.

Wszystkiemi 20 głosami obecnych przyjęto treść statutu podatku od przedmiotów zbytku — pismo p. Wojewody z dnia 25/III L: 1756/III.

VII. Statut podatku od spirytusu, przetworów wódczanych oraz wina: pismo p. Wojewody L: 6216/III z 16/X 1923 r.

Wszystkiemi 20 głosami obecnych statut podatku od spirytusu przyjęto, zgodnie z pismem p. Wojewody Lub. L: 6216/III dnia 16/X 1923 r.

VIII. Rezygnacja p. Millera z członka Zarządu Pow. Kasy Poż.-Oszczędnościowej.

Rezygnację p. Millera z członka Zarządu Pow. Kasy Poż.-Oszczędnościowej przyjęto i przez aklamację wybrano na Jego miejsce p. Józefa Szalusia.

IX. Rezygnację p. Zdzisława Widelskiego z obowiązków członka Rady Nadzorczej Centrali Handlowej przyjęto i przystąpiono do wyboru nowego członka zapomocą tajnego głosowania Kandydatury zgłoszono następujące: Witolda Leszczyńskiego Jana Wesołowskiego. Do obliczania głosów powołano p. Teodora Kulczyńskiego i Władysława Michałkiewicza. Głosowanie dało wynik następujący: Leszczyński otrzymał 12, Wesołowski 5, nieczytelne 2, głosowało 19, wybrany p. Wit. Leszczyński.

X. Wniosek czł. Sejmiku p. Grzegorza Sosnowca i towarzyszy w sprawie uzasadnienia potrzeby długo- i krótkoterminowej pożyczki dla drobnego rolnictwa.

Wniosek wystąpienia o kredyty dla małorolnych przyjęto wszystkiemi 20 głosami obecnych.

XI. Wniosek czł. Sejmiku Grzegorza Sosnowca i tow. w sprawie zniesienia przymusowego świadczenia podwód dla zwózki materjałów budowlanych dla budowy szosy i wzamian świadczeń na pieniądze ewentualnie o podwyższenie cen przewozu i o zniesienie przymusowej zwózki drzewa urzędnikom powiatu i do Klinkierni „Budy"

Uchwalono zwrócić się do Zarządu Drogowego, aby wyznaczał podwody nie dziennie, lecz od ilości zwiezionego szabru na parę koni, a wysokość opłat winna ustalić Komisja Drogowa.

XII. Wniosek czł. Sejmiku Teodora Kulczyńskiego i towarz. w sprawie pozostawienia w kasach gminnych sum szkolnych, zebranych z budżetu 1923 r. oraz polecenia Wydziałowi Powiatowemu, aby opracował przepisy wyrozchodowania tych sum z kas gminnych i usprawiedliwienia się Dozorów Szkolnych z pobranych sum przed Radą Szkolną Powiatową.

Uchwalono wniosek przekazać Radzie Szkolnej z prośbą o zwołanie przewodniczących Dozorów Szkolnych w celu ustalenia sposobów wypłat.

Przewodniczący Wydziału
Starosta:
Eytner w. r.

Sekretarz Sejmiku:
Zwierzchowski

Z posiedzeń Wydziału Powiatowego.

Wydział Powiatowy odbył posiedzenie w dniu 23 go maja.

1) Rozdzielono zapomogi dla uczącej się młodzieży na pierwsze półrocze: Mikulskiemu Stanisławowi, Robaczyńskiemu Józefowi i Lipowskiemu Tadeuszowi po 900 000 marek, Starzykowi Wacławowi i Tkaczyńskiemu Edmundowi po 565 000 mk., Dydze Bronisławowi 465.000 mk., Kłosowi Franciszkowi 400.000 marek, Tyskiemu Romanowi 315 000 marek, Łysakowskiemu Felicjanowi 400.000 marek, Wierzbickiemu Oktawianowi 250.000 marek, Gołębiowskiej Janinie, Golcowi Janowi i Kubikowi Stanisławowi po 100.000 marek, pozatem udzielono jednorazowej zapomogi, z tem, że Sejmik dalej subsydjować nie będzie: Jasińskiej Janinie 100.000 mk., Krawczyńskiemu Mieczysławowi 200.000 mk.

2) Sprawę pożyczki, przyznanej Sejmikowi na fermę rolniczą 50 miljonów marek, postanowiono przelać na fermę w Podhajcach, jako osobną instytucję.

3) Pogorzelcom wsi Majdan Krynicki Pawłowi Pałuc, Antoniemu Pałec, Andrzejowi Sokołowi, Pawłowi Matuszakowi i Adrzejowi Franczukowi uchwalono udzielić zapomóg po 100.000 marek każdemu, oraz odroczenie podatków sejmikowych.

4) Pozatem załatwiono cały szereg drobniejszych spraw administracyjnych i podatkowych.

Sprawy zdrowotne.

W związku z przejęciem szpitala powszechnego przez Sejmik, które nastąpi z dniem 1 czerwca r. b., zamianowano Lekarzem Naczelnym szpitala p. dr. Feliksa Zawadzkiego, Ordynatorami pp. Dr. Stefana Cybulskiego, dr. Wilhelma Kwaskowskiego i dr. Władysława Sulkowskiego.

Kuratorami Szpitala wybrano: p. Teodora Kulczyńskiego na Kuratora i p. Ignacego Panasiewicza na zastępcę kuratora.

Leczenie w szpitalu, zgodnie ze statutem podatku szpitalnego, będzie bezpłatne. Chorzy przyjmowani będą za poświadczeniem lekarzy.

Dział rolnictwa.

O ulgi podatkowe dla rolników, dotkniętych klęską gradu w powiecie Tomaszowskim.

Klęska gradu, która dotknęła niektóre okolice powiatu Tomaszowskiego, dała się bardzo silnie odczuć całemu rolnictwu.

Objechałem kilka wsi i kolonij, dotkniętych klęską gradową,—rozma-

wiałem z chłopami o ich stratach,—przytoczę tu więc dla ilustracji kilka przykładów zniszczenia, które miałem możność zauważyć:

1) Franciszek Kleszczyński, gospodarz z Poturzyna, właściciel 17 morgów, poniósł kompletne straty na przestrzeni 3 morgów żyta, które zaoruje. Straty te oblicza na 30 q żyta na 3 morgach i liczy, że na reszcie przestrzeni plony zmniejszą się o ± 25%.

2) Smitucha Demian, gospodarz z Poturzyna posiada 6 morgów ziemi, grad wybił mu 1 morg żyta, 1 morg jęczmienia i 1 morg owsa. Uszkodzenie roślin wynosi do 50%.

3) Konstanty Janusz z Poturzyna, grad zbił mu 3 morgi oziminy, uszkodzenie roślin wynosi ponad 50%.

4) Stanisław Kibiś, kolonista z Horoszczyc, posiada 17 morgów ziemi, grad zbił mu 7 morgów żyta, $^3/_4$ morga koniczyny, $^1/_2$ morga buraków, $^1/_4$ morga lnu i $^1/_4$ morga konopi. Straty te powiększa fakt, że w kilku miejscach woda zmyła urodzajną warstwę ziemi i zniosła ją do rowów i na łąki.

Podobne straty ponieśli koloniści: Stefan Makłocha, Wojciech Kulczyński, Leonard Krochmal, Stanisław Szlachta, Mirecki Józef, Tomasz Jakubski i wielu innych.

Nie będę tu mnożyć tych smutnych faktów, których mam pełną teczkę. Według spostrzeżeń Poturzyńskiej Stacji Meteorologicznej grad, który wyrządził te szkody, był wielkości kurzego jaja. Zaczął on padać 9 maja o godz. 7.^{10} wieczorem przy wietrze NW (północno-zachodnim) o prędkości 23 m/sek przy temperaturze 17° C. Skończył się o godz. 7.^{35} wieczorem. Tak zwany pas gradowy przechodzi przez powiat Tomaszowski i dosięga rozpięcia 8 kilometrów. Opady jednak gradowe nie mają, jak się zwykle sądzi, stale wytkniętych dróg, a choć statystyka wykazuje pewne prawidłowości w tym względzie, to jednak zbyt wielkie i częste są odchylenia, ażeby można było mówić o stałych pasach gradowych. Przeciętne z całego szeregu lat wykazały, że przeciętna przestrzeń co roku dotknięta klęską gradu, dla Tomaszowskiego wahała się pomiędzy 2600—a 3500 morgów, procent zaś uszkodzenia roślin wahał się między 15% a 70%, dochodząc do 100%.

Grad może w jednej chwili zniszczyć cały dorobek rolnika. Dla uniknięcia tych strat i ryzyka powinno się asekurować zasiewy od gradu. Zniszczony przez wojnę powiat Tomaszowski jeszcze ciągle musi leczyć

rany, wojną zadane, ciągle jeszcze rolnik żyje pod znakiem inwestycyj,—(wkładów), które musi robić, ażeby gospodarstwo postawić na stopie przedwojennej wydajności. Jakże na takiem gospodarstwie strasznie odbić się musi przy dzisiejszej drożyźnie,—zniszczenie przez grad zasiewów.

Niejeden gospodarz chciałby zaorać swoje zbite gradem pole, ale nie ma za co kupić nowego nasienia. Zostawia więc zbity łań i zamiast 10 metrów żyta z morgi, będzie miał 1 metr lub najwyżej 2. Inni szczęśliwsi, którzy rozporządzają większym kapitałem obrotowym, kupią sobie rzepak lub grykę i zasieją ją, ale zawsze stracą poprzednie nasienie i koszt uprawy.

Trzeba się więc asekurować od gradu, ale to jest rada na przyszłość; dzisiaj zniszczone gospodarstwa straciły w dużym stopniu swą poprzednią zdolność podatkową i jeżeli z racji tej klęski nie zwolni się ich choć w części od niektórych przynajmniej ciężarów podatkowych, to na zapłacenie ich będą musieli nadszarpnąć swój warsztat pracy. Z punktu widzenia nauki skarbowości nie jest wskazanem obniżać wydajność podatkową objektów podatkowych i lepiej jest poczynić ulgi w opodatkowaniu, niż zmniejszyć na przyszłość zdolność podatkową płatników. Sądzę, że taki punkt widzenia da się pogodzić zarówno z interesami Powiatu, jak i poszkodowanych rolników.

Włodzimierz Rulikowski
Poturzyn.

KORESPONDENCJE.

Komarów. Dnia 14 kwietnia b. r. zostało odprawione w tut. kościele przez ks. J. Mastalerza żałobne nabożeństwo za duszę ś. p. ks. prałata Budkiewicza, zamordowanego w haniebny sposób przez bolszewików. Na nabożeństwo przybyła ucząca się młodzież ze wszystkich szkół par. Komarów, aby oddać cześć kapłanowi-obywatelowi, który zginął za sprawę rodaków i za wiarę ojców na obczyźnie. W specjalnie poświęconem temu momentowi przemówieniu ks. proboszcza była uwidoczniona działalność ks. Budkiewicza. Sto tysięcy mkp., zebrane w tym dniu w kościele na tacę, zostały przeznaczone na salę im. Ks. prałata Budkiewicza na uniwersytecie lubelskim.

Wielką atrakcją dla Komarowa było przybycie w niedzielę 22 kwietnia pod przewodnictwem prof.: Abratańskiej i Lipczyńskiego harcerzy z Tomaszowa z przygotowaną do odegrania sztuczką: „Człowiek, który redagował gazetę". Przedstawienie odbyło się w 7kl. szkole w Komarowie i dało duży zysk na obóz harcerski w Karpatach.

Sama sztuczka, jak również śpiewy chóralne były wykonane bez zarzutu. Publiczność dopisała, sala była wypełniona zupełnie. Widzowie co chwila darzyli sympatycznych amatorów za dobre wykonanie częstemi oklaskami.

Zbliżał się uroczysty dzień święta narodowego.

W dniu 3 maja o g. 10 rano ks. Józef Mastalerz odprawił w tut. kościele uroczyste uabożeństwo, na którem były obecne dzieci ze wszystkich szkół parafji Komarów. Po nabożeństwie zaśpiewano „Serdeczna Matko" i pochód barwny od chorągiewek wyruszył do pobliskiej figury. Tu na wyniosłem miejscu pierwszy przemawiał ks. J. Mastalerz, który w swej mowie nawoływał do wspólnej pracy nad budową Ojczyzny. Oprócz tego przemawiali St. Cebula i W. Kołodziejczyk, którzy zapoznali pobieżnie słuchaczów z Konstytucją 3 maja 1791 r. W dniu 6 maja, t. j. w niedzielę staraniem Zarządu szkoły w Komarowie urządzono wieczór ku uczczeniu 132 letniej rocznicy Konstytucji.

Na program złożyły się: 1) Pieśni patrjotyczne (chór). 2) Dziecko polskie o Konst. 3 maja. 3) Trzeci Maja (obrazek hist. w 2 odsłonach). 4) Czuwaj strażnico! (obrazek sceniczny Jerzego Serwinta). Wieczór zakończono „Rotą".

Czysty dochód z wieczoru (dwieście pięćdziesiąt tysięcy marek) przeznaczono na bibljotekę uczniowską.

Obserwator

Krynice. W dniu 7 maja, o godz. 3 po południu we wsi Majdan-Krynicki, wybuchł pożar, od którego spłonęły 4 domy mieszkalne, 10 budynków gospodarczych, narzędzia rolnicze, kilkanaście metrów różnego rodzaju zboża, zboża w snopach, drzewa materjalnego, sprzętów i rzeczy domowych, a także i odzienia na ogólną sumę 41,021.580 mk; w tem asekurowanego na sumę 521.540.

Zawdzięczając rychło przybiegłej do pożaru miejscowej Policji i przy-

byłej straży ogniowej ze wsi Łabunie i Tarnawatka, ogień zlokalizowano.

Ogień się zaczął w zasieku stodoły gospodarza Andrzeja Frańczuka, w której na klepisku przebierano kartofle. W zasieku zaś stodoły bawiło się troje dzieci,—chłopczyków miejscowych gosp darzy, liczących zaledwie po lat 4, którzy bawiąc się niezawodnie zapałkami, pożar spowodowali.

W stodole łatwo palnego materjału nie brakowało i ogień wybuchł tak raptownie, że w mgnieniu stodoła spłonęła i ogień z łatwością przenosił się na bliższe budynki.

Podziwiać należy, że mieszkańcy wioskowi, mając siedziby ściśle zabudowane, kryte słomą, nie asekurują swej ruchomości. Przecie asekuracja nie jest zbyt wielką, a korzyść bardzo wielka, bo wypłata odszkodowania pogorzelowego nie tylko znaleziony, ale pewny grosz dla wyjścia z krytycznego położenia pogorzelca.

Każdy więc niemarnotrawny gospodarz, mający bodaj najmniejsze gospodarstwo i mienie, w imię swego dobra winien asekurować nie tylko budynki, ale i ruchomości.

B. Śnieżko

Stacja Meteorologiczna Poturzyn maj.

Komunikat w sprawie gradu w dn. 9/V 1923 r.

W dn. 9 maja r. b. zabserwowano grad wielkości i o sile z dawien dawna w stronach tutejszych nieobserwowanych. Opad początkowo czysty, następnie pomieszany z deszczem, miał początek o godz. 7 minut 10, koniec g. 7 minut 35 czyli trwał około **25 minut. Wielkość** gradu rozmaita, przeważnie dochodziła do wielkości jaja kurzego, w punkcie największego natężenia padały nawet większe kawałki, o takiej jednak ilości, że w parę dni potem obserwowano je po rowach i drogach. **Pas gradowy** posuwał się od miejscowości Sochryń—Miętkie przez Starą Wieś,—Werszczycę—Wiśniów pow. Hrubieszowskiego, następnie Witków—Poturzyn pow. Tomaszowskiego, Horoszczyce—Oszczów—Honiatyn—Siekierzyńce do Uhrynowa w Małopolsce. **Szerokość pasa** wynosiła od 2 do 4 km. **Straty** są bardzo znaczne, głównie w powiecie Hrubieszowskim. Powiat Tomaszowski poniósł następujące szkody: pola włościańskie i dworskie wsi Poturzyn i Witkowa na południowy wschód od lasu zw. Netreba gm. Poturzyn wzdłuż drogi Tyszowce—Poturzyn, oraz na południowy zachód od granicy wsi Wereszyca i lasu Witków—są zniszczone w **życie od 30—100 %, inne zboża od 15—30 %**, oraz znaczne szkody w kwiatostanach ogrodów owocowych, szybach, zwierzynie etc. Obszar zniszczony w powiecie Tomaszowskim wynosi $^2/_3$ wsi i majątku Poturzyn, oraz $^3/_4$ obszaru wsi i majątku Witków.

Wodzicki
Kierownik Stacji

Wiadomości bieżące.

Ś. P.

ZDZISŁAW RULIKOWSKI

WŁAŚĆ. MAJĄTKU HONIATYCZE ZIEMI TOMASZOWSKIEJ

opatrzony Św. Sakramentami zasnął w Bogu w Honiatyczach, dn. 23 maja 1923 r., przeżywszy lat 76.

Nabożeństwo żałobne odbyło się w kościele w Honiatyczach, dn. 26 maja w sobotę o godz. 12 w południe, poczem nastąpiło złożenie zwłok na cmentarzu parafjalnym w Dubie w grobach rodzinnych.

„**Naszej Pracy**“, dwutygodnika młodzieży szkolnej powiatu tomaszowskiego, wydawanego przez uczennice i uczniów Państwowego Gimnazjum im. Bartosza Głowackiego, wyszedł № 20 (40), zamykający drugi rok wydawnictwa „Naszej Pracy“ i № 1 (41), rozpoczynający trzeci rok pożytecznego tego wydawnictwa.

W Nrze 20 (40) uderza artykuł wstępny, który świadczy o tem, że młodzieży naszej nie brak tak koniecznej w pracy społecznej samokrytyki, że pragnie ona skromne swe poczynania z każdym rokiem ulepszać, a nie grzęznąć w błotku samouwielbienia i niemądrego zadowolenia z osiągniętych już wyników. Artykuł Wisza p. t. „Nasze zabytki przyrody“ i Bronisława Eiflera „Z kółka przyrodniczego“ zainteresują nie tylko miłośników przyrody. Bardzo interesująca jest serja artykułów St. Efelora p. t. „Z lektury czasopism w naszej czytelni“; świadczy o mnogości czasopism młodzieży, otrzymywanych przez czytelnię gimnazjalną, i o szerokiej skali zainteresowań umysłowych tutejszej młodzieży. Rozprawka Okt. Wierzbickiego „O ogrodnictwie słów kilkoro“ stara się zachęcić młodzież do tak pożytecznej i zdrowej pracy ogrodniczej. „Wspomnienie z wycieczki komarowskiej drużyny harcerskiej“ i „Powrót z feryj świątecznych“ są miłemi obrazkami z życia pozaszkolnego W dziale „Zapytań i odpowiedzi“ znajdujemy piękną odpowiedź prof. M. Druszkiewicza na zapytanie: „Jak powinni odnosić się uczniowie gimnazjalni do istot świata roślinnego i zwierzęcego?“ Oby młodzież zechciała zawarte w tej odpowiedzi szlachetne wskazania wziąć głęboko do serc! W Nrze tym kończą się „Opowiadania żołnierza“, pióra Stanisława Floryana, które od Nru 14 (z 15 go marca 1922 roku) utrzymywały w napięciu uwagę czytelników zajmującem przedstawieniem scen z walk naszych o Niepodległość i granice Państwa, a które wraz z „Pamiętnikiem żołnierza“ pióra Tadeusza Witkowskiego stanowią cenny przyczynek do dziejów udziału uczniów-żołnierzy w walkach o najświętsze prawa Polski do życia.

№ 1 (41) „Naszej Pracy“ w piękny sposób stara się uczcić przypadającą na dzień 6-go czerwca rocznicę zgonu bohatera walk kościuszkowskich, patrona tutejszego Gimnazjum, Bartosza Głowackiego. Na wcale udatny numer specjalny, poświęcony tej świetlanej postaci naszych dziejów, składają się artykuły samych uczniów i uczennic.

Piękny przykład ofiarności. Wójt Jan Iglikowski z Rybnej w wojew. kieleckiem ofiarował 24 morgi ziemi i 2 miljony mk. gotówki na 7mioklasową szkołę imienia Marji Konopnickiej. Jak na wieśniaka, jest to olbrzymia ofiara. Vivant sequentes!

Kurs Dramatyczny (stopień niższy) dla kierowników teatrów włość. (lud.) urządza we Lwowie Związek Teatrów i Chórów Włość. (ul. Mickiewicza 26) od 15 do 30 czerwca b. r. Kurs jest bezpłatny. Pierwszeństwo mają pracownicy oświatowi, urządzający już teatry amat. wśród ludu polskiego. Kursiści otrzymają bezpłatne pomieszczenie. Nauczycielstwo szkół powsz. winno postarać się o urlop z Inspekcji Szkolnej. Zgłoszenia na kurs przyjmuje biuro Związku do 5 czerwca b r.

Doroczny Sprawozdawczy Zjazd Związku Młodzieży Wiejskiej Województwa Lubelskiego odbędzie się w Lublinie dnia 9 i 10 czerwca b. r. Piewszy dzień Zjazdu, po uroczystości poświęcenia sztandaru przeznaczony będzie na obrady, drugi na wspólną wycieczkę do Ogniska Kultury Rolnej w Zemborzycach pod Lublinem.

Po bliższe informacje oraz karty wstępu na Zjazd zgłaszać się należy do Związku Młodzieży Wiejskiej Wojew. Lubelsk. Lublin ul. Szopena 15, do Okręgowych Związków Kółek Rolniczych, Okręgowych Związków Młodzieży Wiejskiej oraz pp. Instruktorów. W przeddzień Zjazdu do Związku Kółek Rolniczych Województwa Lublin ul. Szpitalna 16 m. 2.

Jednocześnie przypominamy, że termin Dorocznego Zjazdu Sprawozdawczego Związku Młodzieży Wiejskiej—Okręgu Lubelskiego wyznaczony jest na dzień 27 maja maja b. r. godz. 12-a w Lublinie ul. Szopena 15.

Kurs pracy oświatowej wśród młodzieży wiejskiej. Redakcja „Drużyny", organu młodzieży wiejskiej, wydawany przez Centralnego Tow. Rolnicze w Warszawie, pragnąc przyczynić się do pogłębienia pracy oświatowo-kulturalnej na terenie młodej wsi, organizuje 5 ciodniowy kurs pracy wśród młodzieży wiejskiej. W przeprowadzenia kursu przyjmują udział następujące organizacje: Zjednoczenie Stow. Młodzieży Polskiej Związek Harcerstwa Polskiego, Polska Macierz Szkolna i Związek Florjański. Na kurs przyjmowana będzie młodzież szkół średnich obojga płci od 5 ej klasy począwszy wzwyż od 18 lat, polacy-chrześcijanie, młodzież szkół wyższych, szkół rolniczych i seminarjów nauczycielskich. Zadaniem kursu obok zachęcenia młodzieży do pracy społecznej na terenie młodej wsi będzie udzielenie jej podstawowych wskazówek, jakiemi kierować się należy w pracy kulturalno-oświatowej. Kurs trwać będzie od 24/VI r. b. do 29/VI r. b. włącznie. Wiadomo ogólnie, że wśród ludu wiejskiego szalona panuje ciemnota. A z drugiej strony młodzież wiejska garnie się do oświaty żywiołowo, nie umie tylko znaleźć dróg, jakie doprowadzić mogą do światła wiedzy. Obowiązkiem więc każdego orjentującego się młodzieńca pośpieszyć na ten kurs, aby przyczynić się do wielkiego dzieła krzewienia oświaty. Prawdopodobnie część słuchaczy drogą konkursu będzie mogła na okres wakacyj r. b. wyjechać na wieś, aby tam działać wśród młodzieży. Wtedy utrzymanie całkowite mieliby zapewnione. Kurs jest zupełnie bezpłatny. Zamiejscowi przyjezdni na ten kurs, o ile zechcą korzystać z ogólnych noclegów i z obiadów, takowe i herbata rano i wieczór (produkty na śniadanie i kolację kupują sami) wynosić będą do 7 000 Mk. dziennie. Zapisujący się z góry wpłacają 15.000 Mk. zaliczki.

Zapisy przyjmują:

Redakcja „Drużyny“ Warszawa, Kopernika 30 I-sze piętro od godz. 11—2-ej. pp., Naczelnictwo Związku Harcerstwa Polskiego Warszawa, Al. Ujazdowskie 37, Polska Macierz Szkolna—Warszawa, Krakowskie Przedmieście Nr. 7, Związek Florjański—Warszawa Jerozolimskie 41.

Zapisy przyjmowane będą tylko do 15 czerwca r. b.

Redakcja „Drużyny“ udziela wszystkich wyczerpujących informacyj pisemnie na wszelkie zapytania, o ile zainteresowane osoby nadeślą znaczek pocztowy na 1000 mk.

Informacyj udziela się tylko do 8 czerwca r. b.

Na miejscu w Redakcji od 11—do 2-ej pp. do dnia 15/VI r. b.

Oryginalne ogłoszenie. „Dom do sprzedania. Dom przy ul. Kościuszki Nr. 12, oraz połowa domu przy ul. Lwowskiej Nr. 38. Pierwszeństwo mają Polacy wyznania mojżeszowego. Bliższe wiadomości u Zygmunta Kowalskiego.“

Nowe książki i pisma.

Prof. St. Biedrzycki. **Maszyny i narzędzia do uprawy roli**. № 168, ryc. 161 (Praktyczna Enc. Gosp. Wiejsk. № 42—45. Nakład „Księgarni Rolniczej“ w Warszawie. Rolnicy powitają tę książkę, napisaną przez jednego z najbardziej znanych w Polsce autorów, niewątpliwie z wielkiem zadowoleniem, gdyż jest ona pierwszem, sumiennem, do potrzeb praktyki rolniczej dostosowanem opracowaniem zagadnień w zakresie działania, pracy, wyboru i użycia maszyn i narzędzi do uprawy roli. Tomik ten jest pierwszym z cyklu maszynoznawstwa rolniczego.

E. Nehring. **Cebula i rośliny pastewne**, str. 88, ryc. 23 (Pr. Enc. G. W. № 46/7. Nakł. „Księgarni Rolniczej“ w Warszawie. Oddawna oczekiwana przez ogrodników i rolników wyczerpująca monografja z dziedziny uprawy, hodowli i sprzedaży tak ważnych, dla produkcji krajowej, warzyw cebulowych.

Czech M. **O bakterjach i znaczeniu ich dla rolnika**. Wyd. III. Nakł. „Księgarni Rolniczej“. Książeczka napisana przystępnie, w obecnem III-ciem wydaniu zakwalifikowana przez Min. Rolnictwa i D. P. jako podręcznik do szkół rolniczych.

Jankowski St. **Uprawa ziemniaków**. Wyd. III-e, Nakł. „Księgarni Rolniczej“. Książeczka popularna, skreślona przez znanego dobrze drobnym rolnikom autora. O potrzebie jej najlepiej świadczy ukazanie się w 3-ciem wydaniu.

K. Grodecka: **Ze wsi do stolicy.** Czytania dla dorosłych i młodzieży na kursach dokształcających. Książka I Wydanie drugie. Warszawa, nakładem M. Arcta, 1923. — Znakomite czytania, na które zwracamy uwagę Szan. P. T. Nauczycielstwa, nadają się nie tylko dla kursów dokształcających, ale również do odczytów i pokazów przeźroczy, do czytania z młodzieżą w wszystkich klasach, zawierają również cenny wybór wierszy do deklamacji na popisach etc. etc.

K. Grodecka. **Do Słońca.** Czytania dla dorosłych i młodzieży na kursach dokształcających. Książka III

Wydawnictwo M. Arcta, Warszawa 1923, str. 401. — Wspaniały wybór najcenniejszych wyjątków z literatury naszej, znakomicie ugrupowanych i przenikniętych nawskróś ideą szlachetności kultury polskiej. Ktokolwiek chce pracować na wsi dla tej idei, kto młodzież, choćby najmłodszą, chce napoić umiłowaniem jej, powinien zaopatrzyć się w tę książkę i zachęcać wszystkich naokół do nabywania jej, a w krótkim czasie dozna wielkiej pomocy w swej pracy i błogosławić będzie chwilę, w której zdecydował się na nabycie czytań, którym równych niema w dotychczasowym dorobku wydawniczej pracy polskiej.

Szkoła Powszechna. Kwartalnik pedagogiczny, poświęcony sprawom wychowania i nauczania szkolnego oraz kształcenia nauczycieli, wydawany nakładem Ministerstwa W. R. i O. P. Pod redakcją Dra Żygmunta Ziembińskiego.

Zeszyt III. Treść: Sedlaczek S. Przysposobienie wojskowe młodzieży. — Jeleński L. Gry i zabawy w wychowaniu moralnem. — Tarkowski Cz. Wspomnienia z pracy na kursach dla nauczycieli szkół polskich w Rydze. — Kornecki J. Problem nauczycielski w Niemczech. —Świątopełk—Zawadzki Wł. Kilka uwag o ćwiczeniach oddechowych. — Dziennik nauczyciela: N. Z tułaczych szlaków. — Szumanówna W. Dzieci z pruskiej szkoły. — Czepieliński St. Z. Wpływ domu dziecka wiejskiego na pracę szkolną. — Kształcenie nauczycieli: S. S. Konferencje nauczycielskie gminne. —Z literatury. — Z pism. — Ruch pedagogiczny. — Wiadomości. -- Bibljografja.

Zeszyt IV. Treść: Jeleński L. Samowychowanie w wychowaniu.—Radlińska H. O .III. Międzynar. Kongres wychowania moralnego w Genewie. — Winogrodzki G. Wrażenia polskiego nauczyciela z wycieczki do Czech. — Metodyka nauczania: Benni T. Filozofja samogłoski. — Laskowski W. S. Globus i półkule. — Dziennik nauczyciela: Orzeszkowski St. Kronika Kolonij o Szkolnych szkół warszawskich, — Smorowski S. Nauka o Polsce współczesnej. — Ryszkowska H. Wystawa szkolna w Siedlcach. — Marszałkowa M. Święto sadzenia drzewek. — Nehringowa J. Wycieczka szkolna z Żyrardowa na Pomorze. — J. B. O naszych zabytkach słów kilka. — Kształcenie nauczycieli: Ryszkowska H. W sprawie konferencyj nauczycielskich gminnych.— Wakacyjny Kurs Uniwersytecki w Zakopanem. — Z literatury. — Ruch pedagogiczny. — Wiadomości. Bibljografja.

O uczniu żołnierzu Opracował Dr. Kazimierz Konarski. Warszawa. Nakładem Ministerstwa W. R. i O. P. Z drukarni Ludowego Współdzielczego Towarzystwa Wydawniczego we Lwowie 1922. 8⁰ str. 205+3 nlb+VIII fotogr.

Miła to książka, omawiająca bohaterskie czyny uczniów szkolnych w roku 1920 w szeregach armji Ochotniczej. Dziełko to uważać możemy nietylko za materjał historyczny dla przyszłego historyka odrodzenia Polski, ale jako pomnik wdzięczności, wystawiony przez Rząd polski młodocianym bohaterom.

Zarzecki Lucjan. Nauczanie matematyki początkowej. Część I. Liczba całkowita. Wydanie 4-te przejrzane i uzupełnione.

Warszawa-Lwów. Książnica Polska T. N. S. W. Drukarnia artystyczna K. Kopytowski i Ska w Warszawie. MCMXXIII, 80 str. 205+3 nlb.

„Nauczanie matematyki początkowej“ to jakoby metodyka początków matematyki, ułożona przez wytrawnego pedagoga i specjalistę. Praca ta od lat dziesięciu — kiedy to ukazało się pierwsze wydanie — stanowi punkt oparcia dla nauczycieli, chcących najlepiej przedmiot swój opanować, i najpraktyczniej a najskuteczniej przyswoić go swoim młodocianym uczniom. — W obecnem, czwartem wydaniu nie zaprowadził autor tu żadnych zmian zasadniczych, gdyż nie były one wymagane, a nawet nie nie były dopuszczalne, bez naruszenia pięknego gmachu rozumowania i rozwoju tematu przez autora. Zmiany polegają raczej na szeregu uzupełnień, oraz rozszerzeniu wskazówek bibljograficznych, potrzebnych dla tych, którzy pragną głębiej i samodzielniej stan rzeczy poznać.

Rulikowski Mieczysław Literatura polska lub Polski dotycząca z zakresu grafiki. Wydanie drugie, przejrzane i uzupełnione. Warszawa. Nakładem i drukiem tłoczni Wł. Łazarskiego. Skład główny w Książnicy Polskiej T. N. S. W. 1922. 8⁰, str. 56+4 nlb.

Praca niniejsza jest bibljograficznem zestawieniem literatury polskiej lub Polski dotyczącej z zakresu grafiki. Obejmuje ona 660 pozycyj przeważnie w języku polskim, jakkolwiek znajdujemy dość licznie zebrane „polonica“ rosyjskie, niemieckie i inne.

Obecne, drugie wydanie (pierwsze ukazało się w r. 1912, tworzy trzeci tomik „Zawodowej Biblioteki Graficznej“.

Stępowski Marjan Dr. Kinematograf komunalny, szkolny i objazdowy. Nieco wskazówek praktycznych Warszawa. Nakładem Instytutu Pokazów Świetlnych. Drukiem P. Ambroziewicza i Straży Kresowej. 1923 8⁰ . str. 31 † 1 nlb.

Treść. Wstęp. Cele i zadania „IPOS'a“ (Instytutu Pokazów Świetlnych). Sieć miast Warunki przystąpienia do „Ipos'a“. Kinematograf komunalny. Kinematograf prywatny na usługach miasta. Kinematograf wzorowy. Kinematograf a szkoła. Współzawodnictwo kinematografów w mieście. Wypożyczalnia filmów „Anakin“. Polskie filmy krajoznawcze. Kinematograf jako czynnik wychowania obywatelskiego. Argumenty za i przeciw. Koszta organizacji kinematografu komunalnego. Kierownictwo kinematografu komunalnego. Ceny biletów wstępu. Abonamenty i wynajem filmów. Kinematograf wędrowny. Latarnia projekcyjna i przeźrocza. — Załączniki: Regulamin kierownictwa kinematografu komunalnego. — Kosztorys urządzenia kinematografu komunalnego i wzór obliczania rentowności przedsiębiorstwa. — Ogólne warunki dostarczania filmów, obowiązujące wszystkie wypożyczalnie Związku Przemysłowców Kinematograficznych. Wzór arkusza kasowego.

Ziemia. Miesięcznik krajoznawczy ilustrowany. Wydawany przez Polskie Towarzystwo Krajoznawcze z zapomogi Wydziału Nauki Ministerstwa W. R. i O. P. Redaktor Kazimierz Kulwieć.

Nr. 10. Październik. Treść. Swederski W. Zabytki przyrody na Podolu — Stecki K. Roślinność obszaru Jaworzyny. —Szychliński Fr. Wycieczka uniwersytetu lwowskiego i poznańskiego w Łysogóry.— Kronika.

Nr 11. Listopad. Treść. Semkowicz W. Jaworzyna w świetle praw historycznych. — Machay F. Jaworzyna a dyplomaci. — T. W. Z puszczy białowieskiej. — Kurs krajoznawczy ziemi sandomierskiej. Kronika.

Nr. 12. Grudzień. Treść: Konarski K. Dzieje Warszawy. — Samsonowicz J. O budowie geologicznej okolic Warszawy. —

Sumiński St. M. Fauna Warszawy. — Jankowski E. Zadrzewienie Warszawy współczesnej. — Kołodziejczyk J. Rys florystyczny okolic Warszawy. — Treter M. Zbiory państwowe w gmachach reprezentacyjnych w Warszawie. — G. Muzeum Narodowe w Warszawie. — Konarski K. Dwa niedoszłe projekty pomników warszawskich. — Konarski K. Młodzież szkolna w obronie Warszawy. — Z piśmiennictwa. — Kronika.

Rok 1923 Nr. 1 Styczeń. Treść: Gabrjel Narutowicz. — Semkowicz W. Prawa Polski do Jaworzyny. — Rezolucja zebrania grudniowego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w sprawie Jaworzyny. — Janowski A. Państwowa Komisja Ochrony Przyrody. — Z listów do redakcji. — Kronika. — Z piśmiennictwa.

W y d a w c a: **Sejmik Powiatowy** w Tomaszowie Lubelskim.

Przewodniczący Komitetu Redakcyjnego: **Ludwik Kobierzycki.**

Redaktor odpowiedzialny: **Benedykt Zwierzchowski.**

Tłocznia S. Szyflingiera w Tomaszowie Lubelskim ul. Lwowska dom Starostwa.

Wyrok

Sądu Pokoju w Tomaszowie Lub. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Dnia 29 maja 1923 r. Na mocy art. 19, 32, 41 i 52 ust. z dnia 2/VIII 20 r. Dz. ust. № 67/20 r. **skazał** oskarżonego **Pinię Grinbauma,** s. Azrila, mieszk. m. Tomaszowa, za lichwę żywnościową (pobieranie nadmiernych cen za mięso), na grzywnę w kwocie 300.000 mk, z zamianą na areszt przez 3 miesiące i 30.000 mk opłaty sądowej.

Wyrok ten został zatwierdzony przez wyrok Sądu Okręgowego w Zamościu z dnia 14-go kwietnia 1923 r. i uległ wykonaniu.

Ogłoszenia

Skradziono: Książeczkę wojskową, wydaną przez Komisję Kontrolną P. K. U. Hrubieszów na imię Andrzeja Niedzielskiego z Nowej Wsi gminy Majdan Górny; metrykę ślubną tegoż i metrykę urodzenia Władysława Niedzielskiego.

Zgubiono kartę demobilizacyjną, wydaną przez Szkołę podoficerską taboru N 2 Okręgu Lubelskiego 14 grudnia 1920 r. na imię Piotra Wysoczyńskiego z cegielni Tarnawackiej gminy Tarnawatka.

Zgubiono dowód osobisty, wydany przez Starostwo Tomaszów 11 grudnia 1922 roku za № 118, 534 na imię Eli Drymlera z Tomaszowa.